

Aan het College van burgemeester en wethouders
van de gemeente Zwolle
Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Zwolle, 28 september 2018

Betreft: Signalenbrief Statushouders

Geacht College,

Bij deze ontvangt u onze signalenbrief over problemen die statushouders ervaren wanneer zij hun leven in Zwolle vormgeven. De nijpende problemen die wij graag bij u onder de aandacht brengen, kwamen onder andere aan de orde in twee uitgebreide bijeenkomsten die wij organiseerden. Maar ook in individuele gesprekken die we in de stad voeren. We hopen dat u de signalen van deze gedreven, maar ook kwetsbare, groep Zwollenaren benut bij het ontwikkelen en verbeteren van uw inclusief beleid.

In meerdere bijeenkomsten met statushouders geven zij aan dat ze bij hun integratie vooral informatie krijgen over hun plichten, maar onvoldoende over de rechten en mogelijkheden die zij hebben. Zo is het school- en opleidingssysteem voor hen lastig te begrijpen, waardoor statushouders kansen voor opleiding en werk missen. Voor participatie blijken ook vervoer en taal een groot probleem, zowel voor het volgen van onderwijs, het deelnemen aan de arbeidsmarkt, het ontvangen van zorg en in de vrije tijd. Op het moment dat statushouders hierover bij de gemeente aan de bel willen trekken, ontbreekt voor hen een helder informatiepunt. Wanneer zij een vraag of een klacht bij de gemeente indienen, weten ambtenaren niet altijd waar de statushouder terecht kan. Hoe zou deze statushouder dit dan zelf moeten ontdekken?

Meer specifiek kwamen in onze gesprekken de volgende drempels voor participatie aan de orde:

Mobiliteit

- Statushouders krijgen van de gemeente een formulier waarmee ze een fiets mogen ophalen. Deze fietsen worden geleverd door De Tandem Windesheim van de Werkelaar.

De ervaring van de statushouders is dat ze een fiets van zeer slechte kwaliteit krijgen en dat ze voor het geld dat voor de fiets op papier staat, beter zelf ergens een fiets kunnen kopen. Hiermee geven ze aan dat het geld dat de gemeente beschikbaar stelt, beter besteed kan worden. Statushouders lopen er ook tegenaan dat ze geen geld hebben voor noodzakelijke reparaties aan de fietsen. Daardoor gebeurt het regelmatig dat een fiets later alsnog ongebruikt blijft staan.

- Een statushouder die van de gemeente Zwolle toestemming kreeg om een master te gaan volgen, kon dit uiteindelijk niet doen. Dit kwam door een gebrek aan geld om de reiskosten naar de universiteit te betalen.
- Sommige mensen willen graag dat hun kinderen onderwijs krijgen op een Islamitische school. Dan blijkt vervoer een probleem, omdat reiskosten alleen vergoed worden als het kind hemelsbreed meer dan 8 km van de school af woont. Wanneer de kinderen naar een openbare school in de wijk gaan, voelen ze zich soms buitengesloten. Daar ervaren ze niet altijd ruimte en begrip voor hun identiteit.

Problemen met voorlichting

- Statushouders geven aan dat, toen ze net in Nederland arriveerden, de nadruk heel erg op het leren van de taal lag (“maak je niet druk om werk en inkomen, leer eerst de taal”). Daardoor missen ze soms de mogelijkheid om op tijd andere kansen te grijpen, zoals het aanvragen van een studiebeurs.
Een taal leren gaat veel sneller wanneer een statushouder tegelijkertijd alvast kan integreren. Bijvoorbeeld in de vorm van vrijwilligerswerk, een werkervaringsplaats of studie.
Uit ervaringen van statushouders blijkt dat het ook van belang is dat er bijeenkomsten komen waarin hoger opgeleide mensen goed voorgelicht worden over de verschillende mogelijkheden voor hen om mee te doen in de Nederlandse samenleving.
- Of het nu gaat om de scholierenregeling, de voorwaarden voor een uitkering of bijzondere bijstand of om de randvoorwaarden van een pgb, veel voorbeelden van statushouders laten zien dat zij hier onvoldoende zicht op hebben. Statushouders geven aan dat zij behoefte hebben aan één helder overzicht van regelingen die voor hen nuttig zijn.
- Eén statushouder geeft aan dat hijzelf en zijn omgeving vaak last heeft van de bereikbaarheid van Sociale Wijkteams. Dit geldt in ieder geval voor de teams in Holtenbroek, Dieze en Zwolle-Zuid.

Goed bedoelde, maar niet passende hulp

- Veel goed bedoelde initiatieven leiden bij statushouders vooral tot frustratie. Dat geldt bijvoorbeeld voor vakanties die hen aangeboden worden. Hiervoor zijn er zoveel mensen die belangstelling hebben, dat er niet genoeg plekken zijn. Dan voelt het voor de statushouders eerst als een mooie kans, terwijl ze eigenlijk maar weinig kans hebben om er daadwerkelijk gebruik van te kunnen maken. Sinds kort worden er ook zeilvakanties aangeboden, terwijl de meeste statushouders niet kunnen zwemmen. Aan statushouders

met een traumatische ervaring van een vlucht per boot moeten deze vakanties zeker niet worden aangeboden.

- Bij de toewijzing van woningen wordt maar beperkt rekening gehouden met de omstandigheden van de bewoners. Zo kreeg iemand die erg slecht ter been is, een woning helemaal achteraan in een flat, ver van de lift. Een ander gezin heeft kinderen die getraumatiseerd zijn en die bang zijn voor de hoogte. Gevolg is dat zowel de moeder als de vier kinderen niet naar buiten durven te gaan zonder de vader. Ook kwam een voorbeeld aan de orde van een 6-persoons gezin dat een driekamerappartement kreeg toegewezen. Door onvoldoende passende huisvesting en de onzekerheid hierover, kunnen er spanningen ontstaan in een gezin.
- Oplossingen die de Sociale Wijkteams voorstellen zijn te vaak niet passend bij de situatie of wensen van statushouders. Deze kunnen variëren van werk dat niet aansluit bij bestaande fysieke problemen tot het adviseren van jongeren om onderwijs op een lager niveau te volgen dan uit het schooladvies voortkwam.

Taal- en cultuurverschillen

- Bij iemand die hulp nodig had, gaf het Sociaal Wijkteam aan dat de statushouder uit drie zorgaanbieders kon kiezen. Bij deze zorgorganisaties sprak echter niemand de taal van deze oudere.
- Zowel in het ziekenhuis als bij huisartsen is niet altijd een tolk beschikbaar. Voor statushouders zou het goed zijn dat er het eerste jaar in Nederland iemand mee kan gaan, die kan vertalen. Op die manier weten de statushouders wat de dokter zegt en bijvoorbeeld ook hoe ze medicijnen moeten gebruiken.
- Statushouders vinden dat docenten niet altijd begrip tonen voor hun waarden of die van hun kinderen. Zo gedragen zij zich bijvoorbeeld belerend naar de thuissituatie, nemen zij klachten van ouders niet serieus of verplichten zij een scholier mee voorlichtingsbijeenkomsten te volgen die indruisen tegen het eigen geloof. Enkele statushouders geven aan dat zij hier vragen over hebben. Worden deze ouders en hun kinderen verplicht allerlei meningen aan te nemen of is er ruimte voor diversiteit en culturele aspecten? Nu is de ervaring dat de school bepaalt wat "goed en normaal" is, zonder vooraf te informeren of te vragen of het beeld klopt met wat men zelf heeft.
- Een vader die zijn dochter al jaren goed verzorgde en hiervoor een pgb aanvraag om zelf voor de juiste zorg te kiezen, werd dit geweigerd omdat hij de Nederlandse taal onvoldoende zou beheersen om zijn dochter goed te kunnen verzorgen. Luister naar mensen en laat ze aangeven wat ze nodig hebben. Respecteer hun wensen waar mogelijk en laat mensen zoveel mogelijk zelf oplossingen zoeken.
- Statushouders vinden brieven vanuit de gemeente niet altijd duidelijk. Daarnaast krijgen zij vaak standaardbrieven. Dit geeft hen het gevoel dat er niet naar hun specifieke situatie wordt gekeken.

Willekeurige behandeling

- Statushouders merken op dat Vluchtelingenwerk in hun ogen bij de inburgering redelijk willekeurig ontheffing voor de taallessen lijkt te geven. Het is niet transparant op welke gronden dit gebeurt. Zij wijten het lage succes van statushouders bij de taallessen juist aan de manier waarop zij onderwijs krijgen. Het niet leren van de taal door statushouders is schadelijk. Dat straalt ook af op andere statushouders die de taal wel hebben geleerd.
- Wanneer jongeren kiezen voor vervolgonderwijs, houden de instellingen weinig rekening met de vooropleiding die de jongeren in het land van herkomst al volgden. De enige manier hierin te bemiddelen lijkt afhankelijk van persoonlijke contacten van statushouders of hun omgeving. Dit geeft statushouders opnieuw het gevoel dat er geen objectieve selectie plaatsvindt.
- Statushouders ervaren discriminatie bij het zoeken van een stageplek. Wat daarbij ook lijkt te steken, is dat de scholen hierop geen actie ondernemen.

Het feit dat deze brief gaat over signalen vanuit statushouders betekent niet dat andere Zwollenaren, in vergelijkbare situaties, niet tegen vergelijkbare zaken aanlopen. Eén van de signalen is dat er voor ieder onderdeel van je leven (wonen, zorg, onderwijs enzovoort) een partij is. Wat ontbreekt is dat deze partijen verder dan hun eigen domein kijken.

Mocht ons advies u aanleiding geven tot vragen of opmerkingen dan zijn wij graag bereid met u in gesprek te gaan.

Hoogachtend,

Mw. F. Lange
Vicevoorzitter Participatieraad Zwolle